Experts

Keusahawanan Siswa: Sumber Pendapatan Baharu Universiti

Mon, 12/29/2025 - 16:30

Institusi pengajian tinggi kini berhadapan dengan cabaran kewangan yang semakin kompleks. Kebergantungan semata-mata kepada peruntukan kerajaan dan yuran pengajian tidak lagi mencukupi untuk menampung kos operasi, pembangunan infrastruktur, kebajikan warga kampus serta keperluan peningkatan kualiti akademik dan penyelidikan. Dalam konteks ini, universiti perlu meneroka sumber pendapatan baharu yang bersifat mampan, inovatif dan berdaya tahan. Salah satu pendekatan strategik yang semakin mendapat perhatian ialah keusahawanan siswa, yang berpotensi menjadi pemangkin kepada penjanaan pendapatan universiti di samping memperkasa pembangunan pelajar secara holistik dan berterusan.

Keusahawanan siswa merujuk kepada penglibatan aktif pelajar dalam aktiviti perniagaan, inovasi produk serta penyediaan perkhidmatan, sama ada secara individu mahupun berkumpulan, dengan sokongan ekosistem universiti. Pendekatan ini bukan sekadar melahirkan pelajar yang celik keusahawanan, malah membuka ruang kepada universiti untuk memanfaatkan idea kreatif, tenaga muda dan pemikiran segar sebagai aset ekonomi. Apabila diurus secara strategik dan sistematik, keusahawanan siswa mampu menyumbang kepada pendapatan universiti melalui pelbagai saluran yang sah, berstruktur dan berdaya maju.

Salah satu bentuk sumbangan utama keusahawanan siswa kepada pendapatan universiti ialah melalui pengkomersialan produk dan perkhidmatan berasaskan kampus. Idea inovatif yang lahir daripada projek akademik, penyelidikan pelajar atau aktiviti kokurikulum boleh dibangunkan menjadi produk komersial yang berpotensi menembusi pasaran. Universiti boleh memainkan peranan sebagai pemilik bersama harta intelek, penyedia fasiliti, penyumbang kepakaran atau rakan strategik dalam proses pengkomersialan tersebut. Melalui mekanisme royalti, perkongsian keuntungan atau pegangan ekuiti, universiti berpeluang menjana pendapatan berterusan tanpa menanggung keseluruhan risiko perniagaan.

Selain itu, keusahawanan siswa juga boleh dimanfaatkan melalui penubuhan perniagaan kampus yang dikendalikan oleh pelajar dengan pemantauan profesional. Antara contoh yang relevan termasuk pengoperasian kafe, bakeri, perkhidmatan katering, platform digital, perkhidmatan kreatif, produk makanan inovatif atau perkhidmatan berasaskan kepakaran fakulti. Model ini membolehkan universiti menjana pendapatan operasi secara langsung, di samping menyediakan persekitaran pembelajaran sebenar yang bersifat praktikal dan autentik kepada pelajar. Pengalaman mengurus perniagaan dalam ekosistem terkawal ini memberi nilai tambah yang signifikan kepada pembelajaran pelajar.

Integrasi elemen keusahawanan dalam kurikulum akademik turut memainkan peranan penting dalam menjadikan keusahawanan siswa sebagai sumber pendapatan universiti. Melalui pendekatan pembelajaran berasaskan projek, penyelesaian masalah sebenar industri dan kolaborasi dengan pihak luar, pelajar digalakkan membangunkan idea yang praktikal serta bernilai pasaran. Produk atau perkhidmatan yang dihasilkan bukan sahaja dinilai dari sudut akademik, malah berpotensi untuk dikomersialkan dengan sokongan institusi. Pendekatan ini menjadikan aktiviti akademik lebih

relevan, kontekstual dan selari dengan keperluan industri semasa.

Keusahawanan siswa juga menyumbang kepada pendapatan universiti secara tidak langsung melalui pengukuhan reputasi dan kebolehpercayaan institusi. Kejayaan pelajar dalam bidang keusahawanan meningkatkan imej universiti sebagai pusat inovasi, kreativiti dan pembangunan bakat. Reputasi positif ini mampu menarik lebih banyak kerjasama industri, pelaburan strategik, tajaan serta sokongan kewangan daripada pihak luar. Dalam jangka panjang, hubungan strategik tersebut membuka peluang kepada universiti untuk mempelbagaikan sumber pendapatan melalui projek kolaboratif dan perkhidmatan kepakaran.

Walau bagaimanapun, bagi memastikan keusahawanan siswa benar-benar berfungsi sebagai sumber pendapatan baharu, universiti perlu membangunkan ekosistem sokongan yang kukuh dan berkesan. Ekosistem ini merangkumi dasar yang jelas, struktur tadbir urus yang telus, staf pentadbiran yang mencukupi, sokongan mentor berpengalaman, akses kepada pembiayaan serta penyediaan fasiliti yang bersesuaian. Tanpa perancangan yang rapi, keusahawanan siswa berisiko menjadi aktiviti bersifat sementara dan tidak memberi pulangan yang signifikan kepada universiti dalam jangka panjang.

Cabaran lain yang perlu ditangani termasuk kekangan masa pelajar, kekurangan pengalaman perniagaan, ketidakpastian pasaran serta risiko kegagalan. Oleh itu, universiti perlu memastikan keseimbangan antara tuntutan akademik dan aktiviti keusahawanan melalui sokongan berstruktur dan pemantauan berterusan. Program bimbingan, latihan pengurusan risiko serta sokongan berfasa amat penting bagi memastikan pelajar dapat membangunkan perniagaan secara lestari tanpa menjejaskan prestasi akademik mereka.

Keusahawanan siswa merupakan satu potensi strategik yang wajar dimanfaatkan oleh universiti sebagai sumber pendapatan baharu. Dengan pendekatan yang tersusun, sokongan ekosistem yang menyeluruh dan tadbir urus yang berkesan, keusahawanan siswa bukan sahaja mampu menyumbang kepada kelestarian kewangan universiti, malah melahirkan graduan yang berdaya saing, inovatif dan bersedia menghadapi cabaran ekonomi masa hadapan secara berterusan dan berimpak.

Dalam era globalisasi dan persaingan pendidikan tinggi yang semakin sengit, universiti tidak lagi boleh bergantung kepada model pengurusan kewangan tradisional. Keusahawanan siswa menawarkan pendekatan baharu yang lebih dinamik kerana ia menggabungkan pembangunan bakat, inovasi dan penjanaan nilai ekonomi secara serentak. Melalui penyertaan aktif siswa, universiti dapat membina pipeline usahawan muda yang berpotensi menjadi rakan strategik institusi pada masa hadapan. Hubungan jangka panjang ini memberi manfaat berterusan dari sudut kewangan, reputasi dan kelestarian ekosistem universiti.

Oleh itu, pelaksanaan keusahawanan siswa perlu dilihat sebagai pelaburan strategik jangka panjang, bukan sekadar inisiatif sokongan pelajar. Komitmen kepimpinan universiti, penglibatan fakulti serta kerjasama industri merupakan faktor penentu kejayaan. Apabila semua pihak memainkan peranan secara kolektif dan berfokus, keusahawanan siswa berupaya menjadi pemacu transformasi universiti yang mampan, relevan dan berdaya tahan dalam menghadapi cabaran masa depan. Pendekatan ini juga selari dengan aspirasi pembangunan graduan berkemahiran tinggi, berdaya cipta serta mampu mencipta peluang pekerjaan baharu kepada masyarakat dan ekonomi negara secara menyeluruh.

Oleh: Halizan Mohmood
E-mel: izan@umpsa.edu.my

Penulis adalah Pengurus Pusat Sains Matematik (PSM), Universiti Malaysia Pahang Al-Sultan Abdullah (UMPSA).

Rencana ini merupakan pandangan peribadi penulis dan tidak menggambarkan pendirian rasmi Universiti Malaysia Pahang Al-Sultan Abdullah (UMPSA).

TAGS / KEYWORDS

Keusahawanan Siswa

- 113 views

View PDF